Rozvoj kompetencií sociálneho pedagóga počas vysokoškolského štúdia (odbor Sociálna pedagogika)¹

Štefan Chudý, Pavel Neumeister, Alena Jůvová

Abstrakt

Príspevok pojednáva o možnostiach a limitoch rozvoja osobnosti študenta počas štúdia odboru sociálna pedagogika. Čitateľ je zoznámený s výsledkami výskumu, ktorý bol zameraný na mapovanie prístupov ku kompetenciám a ich rozvoji. V príspevku sú načrtnuté i ďalšie metodologické postupy v danej problematike skúmania, ktoré prezentujú výsledky tematického celku týkajúceho sa názorov študentov na problematiku rozvoja osobnostných vlastností – motívov k výkonu profesie. Motívy, motivácia a prístup k profesii sú základné prvky osobnostných charakteristík v utváraní profesijnej identity sociálneho pedagóga.

Kľúčová slova: kompetence, sociální pedagog, motivace, profesní identita.

¹ Text je súčasťou riešenia grantu (GAČR) č. 406/09/1220 Determinace a rozvoj kompetencí sociálního pedagoga v profesionální přípravě.

Development competences of social pedagogue on university study (program Social pedagogy)

Abstract

The article describes the basic line of research and presented some new facts from partial results. Partial research results are analyzed on a theme student's opinion on study social pedagogy as a study program and a using knowledge to practice. Results presented facts from the thematic unit on the students' views in the issues of development of personality characteristics – motives to pursue the profession. Motives, motivation and access to the profession are the basic elements of personality characteristics on shaping the professional identity of social educator.

Key words: competences, social pedagogue, motivation, professional identity.

Uchopenie problematiky – teoretický rámec

Osobnosť človeka je charakteristická mnohými faktormi a špecifickými vlastnosťami. Tieto vlastnosti sa odzrkadľujú i vo výkonovom a osobnostnom potenciáli k výkonu profesie. Špecifikum edukačnej a sociálnej oblasti vyžaduje i špecifické vlastnosti osobnosti, ktoré sa prejavujú nad rámec iných vlastností. Osobnosť človeka sama o sebe dokáže „produkovať“ určité množstvo motívov k výkonu určitých činností, ako sú motívy ku štúdiu, motívy k výberu partnera a pod. Jednými z týchto motívov sú i motívy k výberu a výkonu konkrétnej profesie. V sociálnej pedagogike, ako vedeckom odbore patriacom do oblasti pomáhajúcich profesií a zaraďujúcej sa do okruhu vied o výchove (viac napr. Bakošová, 2009, Kawula, 2009, Chudý, 2010) je táto problematika zatiaľ málo rozvíjaná. I keď niektoré monografické štúdie, najmä zahraničné (Bennett, 2010), vedecké spisy (Cameron a kol., 2011) či prehľadové články (Selická, 2009, 2010) poukazujú na zameranie a osvojovanie si profesijnej identity či na popis determinácie motívov k profesii, mnohé štúdie zostávajú v rovine popisov (porovnaj napr. Boddy, 2009) charakteristiky osobnosti sociálneho pedagóga a jej formovania až počas vykonávanej praxe. Tento názorový pluralizmus až „profesijný rozkol“ nás viedol k úprave časti dotazníka (subtest 3a), ktorým sme chceli mapovať motívy k výberu sociálnej pedagogiky ako študijného odboru a tiež motívy, ktoré vedú študentov k vykonávaniu danej profesie a formujú ich osobnostné vlastnosti, ako dôležitú súčasť pri osvojovaní a formovaní kompetencií.

1 Možnosti rozvoja kompetencií sociálneho pedagóga – možnosti výskumného uchopenia

Výskumné šetrenia v problematike sociálnej pedagogiky už našťastie nie sú výnimkou ani v českej a slovenskej pedagogickej obci. Mnoho výskumných šetrení v sociálnej pedagogike je však venovaných čiastočným či hraničným témam sociálnej pedagogiky. Je pravdou, že tieto hraničné témy sú obľúbené ako témy mnohých diplomových, bakalárskych či doktorských prác a v súčasnej dobe aktuálne riešené i inými vednými odbormi. Neriešia však podstatu odboru sociálnej pedagogiky do hĺbky (vymedzenie predmetu odboru, pojmoslovie, špecifikácia a zjednocovanie profilu absolventov štúdia na VŠ, profilácia profesie sociálneho pedagóga a pod.), ale do šírky (zameranie čiastkových problémov ako je komunikácia, šikana a pod.). Tento „myšlienkový a obsahový rozpor“ nás viedol k spracovaniu podkladov k výskumnému šetreniu, ktoré sa zaoberalo podobnou myšlienkou. Nami prevedené výskumné šetrenie a pokúša o identifikáciu kompetenčných prístupov, rozvoj kompetencií a mapovanie problematiky prípravy sociálnych pedagógov. Naše výskumné šetrenie bolo a je spracované vo viacerých časťach – subtestoch (Chudý a kol., 2009, 2010, 2011).

2 Výskumné šetrenie – základné informácie

V tomto príspevku prezentujeme jedno čiastkové výskumné šetrenie. Preto stručne (vzhľadom na rozsah článku) interpretujeme výsledky druhého subtestu, ktorý bol zameraný na schopnosti a spôsobilosti študentov, ktoré považujú za dôležité pri výkone práce sociálneho pedagóga. Vychádzame z prvotných výsledkov dotazníkového šetrenia názorov absolventov odboru sociálna pedagogika na UTB v Zlíne. Názory študentov študujúcich odbor, reflexia praxe absolventmi, ako i realizácia štátnej politiky zamestnanosti a v neposlednom rade i uplatniteľnosť absolventov sú veľmi dôležité fenomény súčasnej „aplikovanej“ sociálnej pedagogiky. Z uvedených dôvodov je nutné sa však zaoberať i problematikou vnímania odboru ktorý študenti študujú a chcú študovať a vnímanie ich pohľadu a zmenu náhľadu na praktické využitie poznatkov získaných počas štúdia na VŠ. Veľmi dobrým ukazovateľom je isto i centrálné hodnotenie fakúlt poskytujúcich štúdium v danom odbore, či sledovanie súhrnných štatistík MŠMT a NÚV. Tieto aspekty sme zohľadnili pri určovaní cieľov výskumu, koncipovaní metód zberu dát a vyhodnotenia.

2.1 Výskumné šetrenie – základná metodika

Základným cieľom výskumného šetrenia – druhého subtestu je porovnať názory študentov prvých a tretích ročníkov vo vybranom odbore sociálna pedagogika. Ako vzorku výskumného šetrenia sme v prvej fázy výskumu vybrali, i na základe dostupnosti (autor koncipoval daný odbor a vyučoval v danom odbore na UTB v rokoch 2003–2010) odbor sociálna pedagogika na UTB v Zlíne. Jedná sa o študijný odbor sociálna pedagogika, ktorý spadá pod študijný program Specializácie v pedagogike a je akreditovaný v bakalárskej a magisterskej forme. Hlavným cieľom výskumného šetrenia bolo:

- zistiť názory študentov na problematiku schopností a spôsobilostí,
- monitorovať u študentov názory na potrebnosť schopností a spôsobilostí,
- mapovať vzťahy medzi jednotlivými schopnosťami a spôsobilosťami,
- postihnúť kvalitatívne zmeny v prístupe k študovanému odboru.

K získaniu dát sme použili dotazník vlastnej konštrukcie, ktorý obsahuje 4 subtesty a danej problematiky sa týka subtest číslo 2. V tomto subteste sú otázky, ktoré sa týkajú schopností a spôsobilostí. Subtest obsahoval 34 výrokov týkajúcich sa schopností a spôsobilostí sociálneho pedagóga pre vykonávanie sociálno-výchovnej činnosti (zoznam výrokov – príloha č. 1). Jednalo sa o výroky, ktoré inklinovali u respondentov určitú činnosť, ktorá vyjadrovala súhrnne schopností a spôsobilostí – kompetencie sociálneho pedagóga (Bakošová, 2005). Respondenti volili jednu voľbu z možností 0 až 4, kde 0 vyjadrovala podpriemernosť a 4 nadpriemernosť potreby uplatniť v praxi získanú a osvojenú schopnosť a spôsobilosť.

Skúmaná vzorka bola zámerne vybraná zo všetkých študentov prvého a tretieho ročníka prezenčného štúdia. Jednalo sa o celkový počet 140 študentov. Z tohto celkového počtu však nakoniec bolo analyzovaných len 124 dotazníkov. Ostatné boli vyradené pre neúplné vyplnenie, alebo nedodržanie inštrukcií. Analyzované dotazníky boli podľa ročníkov rozložené nasledovne: 68 dotazovaných tvorili študenti tretieho ročníka a 56 študenti prvého ročníka (Chudý a kol. 2011).

2.2 Výskumné šetrenie – analýza dát

Pri analýze dát sme uprednostnili postupy kvantitatívnej metodológie a štatistických spracovávaní dát. Analyzovanie výskumného materiálu prebiehal v nasledovných krokoch:

- Analýza odpovedí výrokov.
- Kategorizácia odpovedí.
- Štatistické spracovanie pomocou softwaru Statistica 9 a Chic.

V ďalšej fázy výskumného šetrenia sme dáta podrobili obsahovým a štatistickým analýzám. V súlade s rozložením dát a ich charakterom sme používali predovšetkým ne-parametrické testy pre porovnávanie stredných hodnôt a rozptylu. Z viacrozmerných prieskumových techník sme použili zhlukovú analýzu pre kategoriálne dáta a štatistickú implikatívnu analýzu. Z grafických výstupov používame ikonové grafy pre viacrozmerné prieskumové techniky a spojnicové grafy pre jednorozmerné prieskumy.

2.2.3 Názory študentov na štúdium odboru Sociálna pedagogika – analýza vybraných dát

Analýza výstupov empirického šetrenia v rámci výskumu sme pojali ako analýzu čiastkových výsledkov. Prezentujeme ich v krátkej analýze a interpretácii a dopĺňujeme ich grafickým a tabuľkovým prehľadom pre lepšiu orientáciu čitateľa.

V subteste č. 2 sme pokladali otázky – výroky zamerané na odhaľovanie dôležitosti schopností a spôsobilostí študentov pri výkone sociálno-pedagogickej práce v praxi.

Zaujímalo nás do akej miery je študent schopný identifikovať základné kategórie schopností a spôsobilostí predostrené ako činnosti. Porovnávali sme odpovede s teoretickými diskurzami v odbornej literatúre a kategorizovali (zhlukovanie pojmov – výrokov) sme príbuzné – podobné činnosti. Za základné porovnávanie a definovanie nám k zhlukovým kategóriám slúžil zoznam kompetencií sociálneho pedagóga (Bakošová, 2005, Chudý, 2007).

Celkom sa nám podarilo dospieť k trom základným kategóriám – zhlukom (analyzované vo vzdialenosti spoja 0,7). Tieto sme definovali ako:

- Komunikácia – komunikačné spôsobilosti – vyjednávanie, umenie odmietania neadekvátnych požiadaviek, interpretácia situácií, jednanie v situáciách a pod.,
- Organizácia práce a pomáhanie – dodržiavanie časového plánu, organizovať činnosti spojené s agendou, riešenie situácie klienta, poskytovanie služieb a pod.,
- Aktívne riešenie situácie klienta – zvládať situácie, naslúchať iným, zapojiť klienta do riešenia a pod.

Zaujímavé zistenie z tohto subtestu je to, že študenti oceňujú rozvoj schopností a spôsobilostí z komunikácie, organizovania skupiny a práce s klientom či skupinou, mediácie a probácie. Úplne samostatnou a ojedinelou kategóriou zostala kategória týkajúca sa tvorby vzťahov a ich využitia pre osobu poskytujúcu pomoc, ako i kategória zhlukujúca organizovanie výskumných aktivít, tvorbu metodík a pod. (diagram č. 1 a č. 2).

Diagram č. 1: Úplné spojenie zhlukov ročník 1

Diagram č. 2: Úplné spojenie zhlukov ročník 3

Na základe analýzy dát sme porovnávali i minimá a maximá priemerov, tvorili štatistické spracovanie rozptylu a smerodajné odchýlky odpovedí od priemernej odpovedi respondentov. Nesúlad medzi odpoveďami jednotlivých respondentov u jednotlivých položiek nie je veľmi viditeľný u mnohých otázok. Najviac viditeľným a častým je najmä u otázky týkajúcej sa výskumu a výskumných aktivít. Je to zrejme dané špatnou špecifikáciou otázky – výroku, kde mnoho študentov sklza k spájaniu si výskumu, výskumných aktivít a tvorby metodík s tvorbou záverečných prác a k študijnej disciplíne metodológia výskumu v pedagogike a k štatistike a jej aplikáciách v pedagogike (na každej VŠ nazvané v určitej modifikácii) (obr. 1 a 2 vyjadruje popisnú štatistiku priemerov odpovedí).

Obr. č. 1: Spojnicový graf priemerov odpovedí – ročník 1

Obr. č. 2: Spojnicový graf priemerov odpovedí – ročník 3

2.2.4 Závěr – úvaha nad možnostmi ďalšieho riešenia

K záverom druhého subtestu by sme chceli predostrieť diskusné otázky a vyvolať polemiku nad obsahovým zameraním odborov sociálna pedagogika. Ukazuje sa totiž za nevyhnutné zaoberať sa i výskumnými aktivitami sociálnej pedagogiky ako študijného odboru a to nie len pri koncipovaní študijných disciplín a ich obsahového vymedzenia, ale i filozofiu celého odboru na príslušnej VŠ a jeho zamerania. Výstupom týchto, nami spomenutých atribútov je i samotné uplatnenie sociálneho pedagóga v praxi po stránke odbornej a profilovej. Stránku profilovú uvádza v ČR katalóg typových pozícií MPSV. Tematické vymedzenie sociálnej pedagogiky oproti iným pedagogickým disciplínám je síce dostatočné, avšak pomalé splyvanie medzi sociálnou prácou a sociálnou pedagogikou je viditeľné. Chápeme, že tento stav odzrkadľuje i legislatívu v ČR (napr. v SR zákon č. 245/2008 Z.z. jasne vymedzuje uplatnenie a kompetentnosť absolventov odboru) a uplatnenie absolventov v danom odbore. Toto sú podľa nás hlavné možnosti pre diskusiu (pokiaľ máte záujem o viac informácií, prípadne záujem o spoluprácu na projekte, kontaktujte prvého autora príspevku) a námety pre ďalšie skúmanie.

2.3 Výskumné šetrenie – analýza dát subtest 3

Základným cieľom výskumného šetrenia je porovnať názory študentov prvých a tretích ročníkov vo vybranom odbore sociálna pedagogika. Ako vzorku výskumného šetrenia sme v prvej fáze výskumu vybrali, i na základe dostupnosti (autori koncipovali daný odbor a vyučovali v danom odbore na UTB v rokoch 2003–2010) odbor sociálna pedagogika na UTB v Zlíne. Jedná sa o študijný odbor sociálna pedagogika, ktorý spadá pod študijný program Specializace v pedagogice a je akreditovaný v Bc. a Mgr. štúdiu v prezenčnej i kombinovanej forme (viac informácií o danom študijnom odbore dostupných na www.utb.cz). Hlavným cieľom výskumného šetrenia bolo:

- zistiť názory študentov na motiváciu k výberu štúdia daného odboru
- zistiť a popísať základné rozdiely medzi jednotlivými ročníkmi a pohlaviami vo výbere motívov
- popísať základné motívy k výkonu profesie

K získaniu dát sme použili dotazník vlastnej konštrukcie, ktorý obsahuje 4 subtesty a danej problematiky sa týka subtest číslo 3a. V tomto subteste sú otázky (31 položiek), ktoré sa týkajú motívov vedúcich k výkonu profesie. Tieto motívy sú rozdelené do viacerých kategórií²:

- vzťah k ľuďom (mať nad ľuďmi vplyv, byť ľuďom užitočný, byť medzi ľuďmi)³
- pomáhanie (viest' druhých k samostatnosti, slúžiť iným)
- byť zamestnaný (zarobiť peniaze, zabezpečiť rodinu, zabezpečiť existenciu)
- naplňovať svoje poslanie (nájsť zmysel života, byť užitočný a prospešný)
- osobnostné (dosiahnuť úspech, získať si úctu, byť vzor)

Pre hodnotenie 31 (typizovaných) výrokov študentov a ich dôležitosť pre vykonávanie profesie boli uspôsobené škály od 0 do 4. Kde 0 predstavovala podpriemernú dôležitosť a 4 nadpriemernú dôležitosť.

Skúmaná vzorka bola zámerne vybraná zo všetkých študentov prvého a tretieho ročníka prezenčného štúdia. Jednalo sa o celkový počet 120 študentov. Z tohto celkového počtu však nakoniec bolo analyzovaných len 97 dotazníkov. Ostatné dotazníky boli vyradené pre neúplné vyplnenie, alebo nedodržanie inštrukcií. Analyzované dotazníky boli podľa ročníkov rozložené nasledovne: 41 dotazovaných tvorili študenti tretieho ročníka a 56 študenti prvého ročníka. Celkové rozloženie je viditeľné v popisnej štatistike vzorky.

² Tieto kategórie nie sú v teste viditeľne vyznačené, sú určené pre zhľukovanie a vyhodnocovanie výsledkov.

³ V zátvorke uvádzame ukážku výroku v danom subteste.

Tab. č. 1: Tabuľka početností podľa jednotlivých ročníkov

Kategorie	Tabuľka četností: ročník					
	Četnost	Kumulativní četnost	Rel. četn. (platných)	Kumul. % (platných)	Rel. četn. všech	Kumul. % všech
první	56	56	57,73196	57,7320	57,73196	57,7320
třetí	41	97	42,26804	100,0000	42,26804	100,0000
Chybí	0	97	0,00000		0,00000	100,0000

2.3.1 Výskumné šetrenie – analýza dát

Pri analýze dát sme uprednostnili postupy kvantitatívnej metodológie a štatistických spracúvaní dát. Analyzovanie výskumného materiálu prebiehal v nasledovných krokoch: Analýza odpovedí na uzavreté otázky a štatistické spracovanie pomocou softwaru Statistica 9 a Chic. V tejto časti výskumného šetrenia boli respondenti konfrontovaní z presne vymedzenými výrokmami (n: 31) a k týmto výrokom sa vyjadrovali pomocou nami zvolenej škály. Po spracovaní formálnych častí výskumného šetrenia (triedenie a kontrola správnosti dát, vyplnenie dotazníkov a pod) sme v ďalšej fázy výskumného šetrenia dáta podrobili obsahovým a štatistickým analýzám. V súlade s rozložením dát – odpovedí (obr. č. 3 a obr. č. 4) a ich charakterom sme používali predovšetkým neparametrické testy pre porovnávanie stredných hodnôt a rozptylu. Z viacrozmerných prieskumových techník sme použili zhľukovú analýzu pre kategoriálne dáta a štatistickú implikatívnu analýzu. Z grafických výstupov používame ikonové grafy pre viacrozmerné prieskumové techniky a histogramy, krabicové grafy a koláčové grafy pre jednorozmerné prieskumy.

Obr. č. 3: Graf priemerov odpovedí na jednotlivé položky v subteste 3a u oboch ročníkov **Obr. č. 4:** Graf priemerov odpovedí na jednotlivé položky v subteste 3a

2.3.2 Analýza dát

Analýzu výstupov empirického šetrenia v rámci výskumu sme pojali ako analýzu čiastkových výsledkov subtestu 3a. Prezентujeme ich v krátkej analýze a interpretácii a dopĺňujeme ich grafickým a tabuľkovým prehľadom pre lepšiu orientáciu čitateľa.

Ako je viditeľné (obr. č. 2) z rozloženia priemerných hodnôt odpovedí u jednotlivých ročníkov môžeme konštatovať, že odpovede sa moc nelíšia podľa daných ročníkov. Mimo rozhranie (priemer medzi 2,6 až 3,4) priemerných odpovedí študenti vymedzovali odpovede pomáhať ľuďom a využívať svoje schopnosti (nad priemer odpovedí 3,4), ako i odpovede zarobiť peniaze, dosiahnuť úspech (pod priemer odpovedí 2,6). Z čoho vyplýva, že študenti odboru sociálna pedagogika prikladajú dôležitosť viac charakteristikám pomáhajúcej profesie ako materiálnemu zabezpečeniu a adekvátnemu finančnému ohodnoteniu danej profesie. Tento jav je zrejmy i vo viacerých odpovediach v iných výskumoch (porovnaj napr. Cameron a kol., 2011) a pravdepodobne je závislý i na fakte, že študenti si ešte úplne neuvedomujú dopady a riziká svojho finančného zaistenia a prevláda u nich motív poskytovania pomoci a faktor uplatnenia sa v profesionálnom živote po ukončení VŠ, ako motív samostatnosti, rozvoja osobných vzťahov a tvorby vlastnej rodiny. Tomuto faktu nahrávajú i odpovede z predchádzajúcich subtestov (porovnaj napr. Chudý a kol. 2011), kde študenti popisujú ekonomickú závislosť na svojich rodinách⁴.

Odpovede v ročníkoch teda nie sú rozdielne a neexistuje medzi ročníkmi štatisticky významný rozdiel. Preto je pre nás zaujímavé podrobiť dáta štatistickému skúmaniu podľa pohlavia respondentov. Budeme predpokladať, že neexistujú rozdiely štatistiky významné (odchýlky v odpovediach) v odpovediach – motívov k výkonu profesie medzi respondentmi (muži) a respondentkami (ženy) (tab. č. 2)⁵.

Tab. č. 2: Početnosť odpovedí podľa pohlavia respondentov v 1. ročníku

Kategorie	Tabulka četností: pohlaví (List 1 v subtest 3a první ročník)			
	Četnost	Kumulativní četnost	Rel. četn.	Kumul. rel. četnost
1	10	10	17,85714	17,8571
2	46	56	82,14286	100,0000
ChD	0	56	0,00000	100,0000

⁴ Odpovede študentov na otázky týkajúce sa vlastného finančného zabezpečenia: ... to neriešim..., platia ma rodičia... a pod.

⁵ V tab. č. 2 sa objavujú len počty za prvý ročník i vzhľadom na fakt, že v treťom ročníku museli byť z formálneho hľadiska vyradené niektoré dotazníky (neúplné vyplnenie a pod.)

Aby dáta, ktoré prezentujeme mali vypovedaciu hodnotu (podľa zvolenej hypotézy – predpokladu) museli sme tieto podrobiť, v rámci štatistických metód, testovaniu neparametrickými metódami. Z pohľadu výsledkov je zaujímavé i rozloženie odpovedí a ich odchýlok od priemeru medzi kategóriou mužov a a kategóriou žien, kde sú viditeľné rozdiely (obr. č. 5 a č. 6, tab. č.), najmä v kategórii Učiť sa novým veciam a v kategórii Mať vplyv na ľudí.

Obr. č. 5: Graf rozdielov odpovedí na jednotlivé položky v subteste 3a v prvom ročníku

Obr. č. 6: Graf mediánov pri odpovediach na jednotlivé položky v subteste 3a v 1. ročníku

Tab. č. 3: Rozdiely odpovedí mužov a žien v kategórii mať vplyv na ľudí

Proměnná	Mann-Whitneyův U test (List 1 v subtest 3a první ročník)							
	Dle proměn. pohlaví							
	Označené testy jsou významné na hladině $p < ,05000$							
	Shrnutí podmínky: v31 = 1							
	Sčt poř. skup. 1	Sčt poř. skup. 2	U	Z	p-hodn.	Z upravené	p-hodn.	N platn. skup.
mít vliv na lidi	374,0000	1222,000	141,0000	1,893292	0,058320	1,976656	0,048081	56

Z daných dát je patrný rozdiel medzi odpoveďami u mužov a žien. Hypotézy o tom, že neexistujú štatisticky významné rozdiely v odpovediach u pohlaví preto túto hypotézu zavrhuje. Na záver uvádzame i tabuľku a graf odpovedí na dané dve kategórie, ktoré sú štatisticky významné (tab. č. 4 a obr. č. 7). U žien sú odpovede viac rozvrstvené ako u mužov, kde tieto odpovede viac korešpondujú z priemerom odpovedí. Čo sa týka dôležitosti ženy menej kladú dôraz a menej prikladajú dôležitosť odpovediam na kategórie učiť sa novým veciam a mať vplyv na ľudí. V týchto kategóriách viac dominujú odpovede mužov.

Tab. č. 4: Rozdiely odpovedí mužov a žien v kategóriách

Proměnná	pohlaví Popisné statistiky (Tabulka in subtest 3a první ročník) Zhmout podmínku: v31 = 1					
	Průměr	Medián	Minimum	Maximum	Kvartilové rozpětí	Rozptyl
mít vliv na lidi muži	3,100000	4,000000	0,000000	4,000000	2,000000	1,877778
učit se novým věcem muži	3,700000	4,000000	3,000000	4,000000	1,000000	0,233333
mít vliv na lidi ženy	2,478261	2,500000	0,000000	4,000000	1,000000	0,877295
učit se novým věcem ženy	3,065217	3,000000	1,000000	4,000000	1,000000	0,728986

Obr. č. 7: Graf odpovedí v kategórii Učiť sa novým veciam⁶

2.3.3 Záver – úvaha nad možnosťami ďalšieho riešenia

K záverom druhého subtestu by sme chceli predostrieť diskusné otázky a vyvolať polemiku nad obsahovým zameraním odborov sociálna pedagogika. Ukazuje sa totiž za nevyhnutné zaoberať sa i výskumným aktivitami sociálnej pedagogiky ako študijného

⁶ 1 – muži, 2 – ženy

odboru a to nie len pri koncipovaní študijných disciplín a ich obsahového vymedzenia, ale i filozofiou celého odboru na príslušnej VŠ a jeho zamerania. Výstupom týchto, nami spomenutých atribútov je i samotné uplatnenie sociálneho pedagóga v praxi po stránke odbornej a profilovej. Stránku profilovú uvádza v ČR katalóg typových pozícií MPSV. Tematické vymedzenie sociálnej pedagogiky oproti iným pedagogickým disciplinám je síce dostatočné, avšak pomalé splyňvanie medzi sociálnou prácou a sociálnou pedagogikou je viditeľné. Chápeme, že tento stav odzrkadľuje i legislatívu v ČR (napr. v SR zákon č. 245/2008 Z. z. jasne vymedzuje uplatnenie a kompetentnosť absolventov odboru) a uplatnenie absolventov v danom odbore. Toto sú podľa nás hlavné možnosti pre diskusiu (pokiaľ máte záujem o viac informácií, prípadne záujem o spoluprácu na projekte, kontaktujte prvého autora príspevku) a námety pre ďalšie skúmanie.

Literatúra

A Common Platform for Social Educators in Europe. AIEJI Europe, 2005.

ANDRYSOVÁ, P. Psychosomaticky pojatá praktická príprava sociálnych pedagógů. In KOLEKTIV AUTORŮ. *Psychosomatické disciplíny v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství AMU, 2011, 162 s. ISBN 978-80-7331-193-3.

BAKOŠOVÁ, Z. Perspektívy sociálnej pedagogiky jako vednej disciplíny. *Sociální pedagogika ve střední Evropě, současný stav a perspektivy. Recenzovaný sborník příspěvků z mezinárodní konference*. Brno: Institut mezioborových studií, 2009. ISBN 978-80-87182-08-6

BENNETT, J., KAGA, Y. AND MOSS, P. *Caring and learning together: A cross-national study of integration of early childhood care and education within education*. Paris: UNESCO, 2010. ISBN: 978-92-3-104163-1.

BODDY, J., AND STATHAM, J. *European perspectives on social work: Models of education and professional roles. Briefing Paper*. London: Nuffield Foundation, 2009.

CAMERON, C., JACKSON, S., HAUARI, H. AND HOLLINGWORTH, K. *Young people from a public care background: pathways to further and higher education in England: case study*. Thomas Coram Research Unit: London, 2011.

CHUDÝ, Š., NEUMEISTER, P. BĚLAŠKOVÁ, S. Názory študentov na štúdium odboru Sociálna pedagogika a možnosti uplatnenia v praxi In *Evropské a české vzdělávání – Sapere Aude*. CD. Hradec Králové: MAGNANIMITAS, 2011. ISBN 978-80-904877-2-7.

CHUDÝ, Š. a kol. *Vybrané diskurzy teorie a praxe ve vzdělávání a uplatnění sociálních pedagogů v kontexte pomáhajících profesí I*. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-212-3.

CHUDÝ, Š., KAŠPÁRKOVÁ, S., KROČKOVÁ, Š., MASARIKOVÁ, A. The Success of UTB in Zlín Social Pedagogy Study Discipline Graduates in Working Practice. *The New Educational Review*. Vol. 18, No. 2, 2009. pp. 34–47. ISSN 1732-6729.

CHUDÝ, Š., KAŠPÁRKOVÁ, S. Názory absolventů oboru Sociální pedagogiky na získané znalosti a možnosti uplatnění v praxi. *Vychovávateľ*, roč. LVII, 2009, č. 9, s. 8–12. ISSN 0139 6919.

CHUDÝ, Š. Development and Creation Determinants of Decision-making Competencies in the Preparation of Social (Services) Pedagogues on TBU in Zlín. *The Educational Review*. Vol. 16, No. 3–4, 2008, pp 243–254. ISSN 1732-6729.

CHUDÝ, Š. Possibilities for Research into the Development of Pedagogical Skills in Resolving Educational Situations. *The Educational Review*. Vol. 11, No. 1, 2007, pp 21–37. ISSN 1732-6729.

- CHUDÝ, Š. Development and Creation Determinants of Decision-making Competencies in the Preparation of Social (Services) Pedagogues on TBU in Zlin. In *The Educational Review*. Vol. 16, No. 3–4, 2008, pp 243–254. ISSN 1732-6729.
- CHUDÝ, Š., NEUMEISTER, P., JŮVOVÁ, A. a kol. *Vybrané diskurzy teorie a praxe ve vzdělávání a uplatnění sociálních pedagogů v kontexte pomáhajících profesích I*. Brno: Paido, 2010.
- KAWULA, S. *Pedagogika społeczna: Dokonania-aktualność-perspektywy*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2009. ISBN 978-83-7611-339-5.
- SELICKÁ, D. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc pre rómsku rodinu*. Nitra: UKF, 2009.
- SELICKÁ, D. Sociálny pedagóg v školskom prostredí. *Vychovávateľ*. 2010, Vol. LVIII, No. 7, pp. 2–3.

Kontakt na autory:

Mgr. Štefan Chudý, Ph.D.

Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D.

PaedDr. Alena Jůvová, Ph.D.

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Pedagogická fakulta UP

Žižkovo nám. 5

771 40 Olomouc

tel.: 585 635 161

e-mail: stefan.chudy@upol.cz

pavel.neumeister@upol.cz

alena.juvova@upol.cz